

Žalobkyně domáhala se na žalované obci na Moravě náhrady škody, ježto pro nedostatečnou obecní kanalisaci vnikla za bouře a lijáku voda do jejího domu, čímž jí byla způsobena škoda na majetku. Námitce nepřislušnosti pořadu práva soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalobní nárok na náhradu škody jest vyvozován z toho, že podle tvrzení žalobkyně měla žalovaná obec nedostatečnou obecní kanalisaci, že nedávala čistiti stoky, jež se ucpaly, že v ulici, kde má žalobkyně dům, není vůbec strouha (rigol) k odvádění vody, a že následkem toho při bouřce a lijáku vnikla do obydlí žalobkyně voda a způsobila jí škodu na majetku. Žalobkyně tím vytýká žalované obci, že zanedbala zařízení a opatření, jež náleží do oboru místní policie, že se totiž nepostarala o náležité svádění dešťových vod do sítě veřejné uliční kanalisace. Při posuzování povahy žalobního nároku přicházejí v úvahu předpisy § 27 druhý odstavec, čís. 2 a § 34 druhý odstavec obecního zřízení moravského ze dne 15. března 1864, čís. 4 z. zák., jež stanoví, že k samostatné působnosti obce náleží, by přihlížela k bezpečnosti osoby a jmění, a že obecní zastupitelstvo jest povinno povolití potřebný náklad k ústavům a zařízením, jichž je třeba k vykonávání místní policie, a jest právo ze všelikého opomenutí, jež by se mu v té příčině mohlo klásti za vinu. Tyto úkoly a povinnosti jsou uloženy žalované obci jako svazu veřejnoprávnímu, patří k její veřejnoprávní působnosti, a žalobní nárok jest ve své podstatě založen jen na zanedbání veřejnoprávních povinností, jež má žalovaná obec jako vyšší organický celek ke své poškozené příslušnici. Otázka, zda o nároku proti obci na Moravě na náhradu škody z porušení neb opomenutí veřejnoprávních povinností a úkolů obce jsou povolány rozhodovati řádné soudy, byla rozřešena již v rozhodnutí čís. 7853 sb. n. s. v ten smysl, že takového nároku nelze se domáhati pořadem práva. Na tomto názoru nejvyšší soud trvá a odkazuje pro stručnost na důvody onoho rozhodnutí, jakož i na důvody rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 5. června 1931, č. j. 734/31, uveřejněného ve sbírce n. s. z roku 1931, dodatek II. na str. 1596 a násl., jehož předmětem byl sice nárok na náhradu škody proti městu s vlastním statutem, ale jehož právnícké odůvodnění se v podstatě hodí i na souzený případ, v němž jde o žalobu proti obci na Moravě, kde neplatí podobný zvláštní předpis, jako pro nestatutární obce v Čechách § 37 obecního zřízení českého.

Čís. 11954.

Předkupní právo nelze bez zvláštní úmluvy vykonati i při převodu nemovitosti smlouvou o doživotním důchodu. Přechází tu ovšem jako knihovní břímě na nabyvatele.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R II 377/32.)

Na nemovitosti, o níž tu jde, bylo vloženo podle tržové smlouvy ze dne 7. března 1923 předkupní právo pro manžele Emila a Annu M-ovy. Notářským spisem ze dne 25. ledna 1932 postoupila vlastnice A-ová nemovitost manželům T-ovým za placení ročního důchodu 6000 Kč po dobu postupitelčina vdovství. Žádosti manželů T-ových, by bylo pro ně vloženo na nemovitosti vlastnické právo, soud prvního státního soudu v Praze vyhověl, rekursní soud knihovní žádost zamítl. Důvody: Knihovně zapsané předkupní právo jest právem věcným, kterým vlastnice nemovitosti A-ová jest omezena ve volném nakládání s nemovitostí. Pokud navrhovatelé způsobem, předepsaným v knihovním zákoně neprokázali, že tato skutečnost, jež volné nakládání A-ové podle knih omezuje, přestala, nelze jejich žádosti o vklad převodu vlastnického práva k nemovitosti vyhověti (sb. nejv. soudu čís. 9304).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle § 1078 obč. zák. nelze předkupní právo bez zvláštní úmluvy vztahovati na jiné způsoby zcizení, než na koupi. Rekursní soud nepřihlížel k tomuto ustanovení § 1078 obč. zák., neboť v souzeném případě ve smlouvě tržové ze dne 7. března 1923, kterou pro Emila a Annu M-ovy právo předkupní podle §§ 1072 až 1079 obč. zák. k pozemku bylo zřízeno, není zvláštní úmluvy, že se právo předkupní vztahuje na jiné způsoby zcizení, než na koupi, a smlouva, kterou A-ová dne 25. ledna 1932 uzavřela se stěžovateli notářským spisem, jest nejen označena jako smlouva o doživotním důchodu, nýbrž zahrnuje v sobě všechny znaky smlouvy o doživotním důchodu podle § 1284 obč. zák., jak z jejího obsahu je zřejmo. Není tudíž smlouva ta smlouvou kupní a, jelikož není zvláštní úmluvy, podle níž by bylo předkupní právo vztahovati i na jiné způsoby zcizení, než na koupi, nemůže při převodu podle řečené listiny býti předkupní právo vůbec vykonáno. Přechází jako knihovní břímě na nabyvatele, což ve smlouvě ze dne 25. ledna 1932 výslovně stanoveno. Rekursní soud neprávem zamítl knihovní žádost z důvodu, že žadatelka neprokázala způsobem předepsaným v knihovním zákoně, že zaniklo věcné právo omezující A-ovou ve volném nakládání s pozemky. Rozhodnutí čís. 9304 sb. n. s., na které se rekursní soud odvolává, předpokládá, že jde o smlouvu kupní nebo, že jest splněna podmínka vytčená v § 1078 obč. zák. (viz rozhodnutí nejv. s. čís. 6262 a 10.163 sb. n. s.).

Čís. 11955.

Oduznání manželského původu dítěte.

Byl-li manžel matky dítěte duševně chorý, má jen jeho opatrovník popěrné právo se lhůtou úplně samostatnou. Zemřel-li manžel matky dítěte před uplynutím popěrné lhůty opatrovníka pokud se týče dříve, než počala popěrná lhůta pro opatrovníka, přísluší popěrné právo dítěti (§ 159 obč. zák.).